

Nyhetsbrev nr.5
Oktober 2019
Gävle-Dala
Havs- och sötvattengrupp

Förord

Ja, vår grupp har bytt namn igen, men bara lite. För att det ska vara lättare att kommunicera kallar vi oss kort och gott för Gävle-Dala Havs- och sötvattengrupp i likhet med namnet på våra länsförbunds gemensamma regionkansli.

Det här är femte numret av detta nyhetsbrev. Arbetsgruppen fortsätter att diskutera framtid och strategier (arbetsgruppen består av Christer Borg, Kjell Demasure, Tommy Stenergard och Jenny Olsson). Syftet med arbetsgruppen är att tillsammans verka för att havs- och sötvattengruppen växer och får fler aktiva medlemmar. Vi diskuterar vilka frågor som är viktigast för tillfället samt stödjer de som vill engagera sig i vattenfrågor lokalt eller regionalt. Om det finns någon vattenintresserad i Dalarna som skulle vilja ingå i denna arbetsgrupp och ha lite extra koll på vad som händer inom Dalarnas län så är hen mer än välkommen.

jenny.olsson@naturskyddsforeningen.se

Studiecirkelserie om vattendragekosystem

Nu är det dags att sätta sig vid skolbänken igen - eller i alla fall runt studiecirkelbordet! Från den 19 augusti i år och ett knappt år framåt anordnar Naturskyddsföreningen Gävleborg en länstäckande studiecirkelserie om vattendragekosystem. Förhoppningen är att det ska bli minst en studiecirkel per kommun i länet. När respektive studiecirkel drar igång beror på när tillräckligt många anmälningar har kommit in (minst 4 st. per cirkel). Anmäla er redan idag till:

elin.skoglund@studieframjandet.se

Är du nyfiken på vilken litteratur studiecirkelserien är tänkt att utgå från? Använd följande länk:

<https://www.havochvatten.se/download/18.64f5b3211343cffddb2800022567/1348912824990/ekologisk-restaurering-av-vattendrag.pdf>

Det är en mycket omfattande manual för restaurering av vattendrag, vilken har några år på nacken, men likväl är aktuell. Varje studiecirkel väljer dock själv hur den vill lägga upp sin utbildning.

Lugneån i Hofors – En pärla i det fördolda

Två i vattengruppens arbetsgrupp, Kjell Demasure och Tommy Stenergard har länge engagerat sig för ett vattendrag i Hofors vid namn Lugneån. De har nu skrivit ett medborgarförslag för att förstärka de höga naturvärden som redan finns i vattendraget samt öka tillgängligheten för allmänheten. I medborgarförslaget står det bl.a. som följer:

Lugneån är en del av Hoåns vattensystem och belägen norr om Hofors tätort. Ån löper från sjön Tolven ner till Hammardammen och har aldrig varit föremål för flottningsrensning. Det gör ån unik ur ett naturvårdsperspektiv. Inte bara ån i sig utan även dess närmaste omgivningar har höga naturkvaliteter eller kan med enkla medel återfå höga naturkvaliteter. Hammardammen och Lugneåns utlopp i Hammardammen utgör idag ett populärt närbeläget friluftsområde för ortsborna.

Det händer i Ockelbo!

Det är inte bara Hälsingekommunerna som är föregångskommuner gällande vattenfrågor, nu börjar även Ockelbo kommun visa framfötterna rejält. Det vackra vattendraget Gopån får nu nya möjligheter till ökad biologisk mångfald när flera vandringshinder försvinner och vattnet får flöda fritt. När en söker efter information om Gopån dyker det snabbt upp en gammal artikel från 2007 som handlar om flodkraften i Gopån. Tydligt försvann den från ån runt 2001 och har sedan inte återvänt och ingen vet varför. 2007 hade fortfarande inte några signalkräfter upptäckts i ån. Kanske kan Ockelbos fina restaureringsarbete göra att flodkraften återvänder.

Ovan: Den gamla dammkonstruktionen
T.h. Frigörande fritt fall när dammen rivs ut

Fakta

Gopån är en å i södra Hälsingland och norra Gästrikland. Ån är ca 4 mil lång. Den avvattnar sjön Gopen, vars huvudsakliga källflöde är Svartån (cirka 2 km lång, inklusive källsjöar och bäckar omkring 8 km). Därefter rinner Gopån utför en ganska brant bergssluttning ner mot sjön Lingan, där den mottar biflödet Vrångså.

Efter ett litet sund vidtar sjön Ekaren, varefter ån betydligt utvidgad fortsätter sin färd mot havet.

Sedan ån passerat Viksjön (tidigare havsvik) kallas den Hamrångeån och mynnar slutligen i Bottenhavet i Hamrångefjärden.

Källa: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Gop%C3%A5n>

Det förekommer flodpärlmusslor i Gopån, vilket det nästan går att gissa sig till när en tittar på bilden nedan. Visst ser det inbjudande ut?

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/dalarna/gopan-ockelbo-allt-farre-flodkrafter-i-svenska-vatten>

De gamla vandringshindrande vägtrummorna

Den nya vandringsvänliga vägtrumman

Den nya vandringsvänliga trumman sedd ovanifrån

Laxfisken är på väg tillbaka i Dalälven

Projekt "Återintroduktion av lax i Dalälven" har under våren utrett möjligheterna för att laxfiskar åter igen ska kunna födas och överleva uppe i Dalälven. Projektet har satt ut laxrom på plats i de nyligen restaurerade strömsträckorna i Gysinge med en ny metod. Detta är ett viktigt steg för att återskapa naturliga "vilda" populationer av lekande lax och havsöring efter flera årtionden av avsaknad.

Projektet "Återintroduktion av lax i Dalälven" är ett samarbete mellan länsstyrelserna i Gävleborgs och Uppsala län, Vattenfall och Fortum. Även Naturskyddsföreningens Bra miljöval har varit med på ett hörn.

Under projektet finns nu för första gången på mycket länge laxrom på plats i bottenarna av strömsträckorna nära Gysinge i Uppsala och Gävleborgs län. Rommen har lagts i specialgjorda askar som ställts ut i baljor för att projektet ska kunna studera resultatet av den biologiska återställningen;

restaureringen som genomförts av strömsträckorna i nedre Dalälven i detalj.

https://www.lansstyrelsen.se/gavleborg/om-lansstyrelsen-i-gavleborg/nyheter-och-press/nyheter/nyheter---gavleborg/2019-09-03-laxen-tillbaka-uppe-i-dalalven-for-forstaganen-pa-flera-decennier.html?fbclid=IwAR2eusYZDECqxVWtrq_HmdT4i0XDw4LK5Y98g1GKjUsVRxPt pBS3RH59CPg

Projektledare Kalle Gullberg kommenterar det hela:

- "Ja utsättningen av rom var lyckad med hög kläckningsgrad, ca 90 %. De yngel som fångades hade vuxit fantastiskt bra. De största var nästan 12 cm efter första sommaren! På flera lokaler var det dessutom stora tätheter av lax-yngel vid provfiskena i september. På andra var det glesare. Detta skall nu analyseras inför kommande utsättningar."

Naturskyddsföreningen anordnar

Kurshelg för växande engagemang 2-3 november Tollare folkhögskola, Stockholm!

En fullspäckad helg där du lär dig mer om och blir en del av Naturskyddsföreningens:

- Operation: Rädda bina
- Klimatnätverk
- Skogsnätverk
- Havsnätverk
- Ideella traineeprogram
- Natursnokarna
- Ledarskap i föreningen
- Kommunikationsarbete

Du anmäler dig till ett huvudfokus under helgen samt har chans att anmäla dig till två fördjupningspass med teman som globala miljöaktivister, ledarskap och kommunikation. Dessutom har du chans att ta Naturfalken i vårt populära material om artkunskap.

Den här kurshelgen är för dig som är aktiv i Naturskyddsföreningen och för dig som vill öka ditt engagemang i föreningen! Anmäl dig senast den 21 oktober via nedanstående länk!

<https://naturskyddsforeningen.wufoo.com/forms/z36krgz14tuzhr/>

90 miljoner kronor till vatten- och fiskevård i Gävleborgs och Jämtlands län

Länsstyrelsen i Gävleborgs och Jämtlands län har gemensamt fått 90 miljoner kr för insatser i Ljusnan, Voxnan och Gimån (Jämtland). I första hand gäller det åtgärder för att återställa miljön i vattendragen, ta bort vandringshinder för fisk och återintroducera flodpärlmusslor.

Projektet startar nu i höst och sträcker sig över sex år.

Länsstyrelsen i Gävleborg äger projektet, men det genomförs i samarbete med Länsstyrelsen i Jämtlands län, berörda kommuner, SCA, Skogsstyrelsen och Sportfiskarna. Projektet finansieras huvudsakligen via EU:s LIFE-fonder (60 %) och Havs- och vattenmyndigheten samt via medfinansiering från Region Gävleborg och de deltagande parterna.

Projektledare är Fredrik Stjernholm, enheten för miljö vid Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Voxnan, foto: Länsstyrelsen Gävleborg

Läs mer om projektet via länsstyrelsens hemsida:

<https://www.lansstyrelsen.se/gavleborg/om-lansstyrelsen-i-gavleborg/nyheter-och-press/nyheter/nyheter---gavleborg/2019-09-24-90-miljoner-till-vatten--och-fiskevard-i-gavleborgs-och-jamtlands-lan.html?fbclid=IwAR1heykHDLVa44d1VgoSNXKJotSb1GFzqji4WrQ1maWwPAQ>

Utsikt från Snappudden, Muskö, södra Stockholms skärgård, inte något skyddat område just där, men mycket vackert!

Under ytan – En kampanj av Naturskyddsföreningen

Varje dag, året om, pågår storskaligt fiske i svenska vatten, bottentrålar förstör havsbotten, oönskad fisk slängs tillbaka och den biologiska mångfalden hotas. Allt det här sker till och med i skyddade områden med hotade arter och livsmiljöer! Det är komplett vansinnigt, men utvecklingen går att vända om vi hjälps åt. För skydd ska vara skydd på riktigt. Läs mer och skriv under föreningens upprop via:

<https://underytan.naturskyddsforeningen.se/>

Det finns även ett roligt quiz att göra om livet under ytan i svenska havsvatten. Gävle-Dala Havs- och sötvattengrupps samordnare blev pinsamt nog en mollusk enligt resultatet.

Tips och önskemål – Hjälp till att utforma detta nyhetsbrev!

Gör som Jan Östlund, Mia Svedäng, Christer Borg och Tommy Vestersund och bidra till detta nyhetsbrev. I vår havs- och sötvattengrupp finns det många med olika kompetenser och erfarenheter och dessa får ni gärna dela med er av. Ni kanske även hör eller läser något som skulle kunna vara av intresse för fler i denna grupp. Tveka därför inte att höra av er till mig med tips och idéer (och gärna fina fotografier som kan användas till nyhetsbrevet eller annan marknadsföring av vår grupp).

Jenny Olsson
Mattövägen 31
810 21 Gysinge

jenny.olsson@naturskyddsforeningen.se

Mobil: 070-292 16 36

För tillfället efterlyses särskilt intressanta inspel från Dalarnas län, något vackert vatten, en lyckad restaurering eller dylikt!

Kalendarium

23 oktober kl.18.30 – 20.30 Länsfiskekonsulent Kalle Gullberg håller ett föredrag om ”Nya Nedre Dalälven – Fisk, fiske och natur”, Gysinge, Naturum Färnebofjärden

1-3 november Kurs för Växande engagemang med havsnätverksträff, Tollare folkhögskola, Stockholm, Naturskyddsföreningen

13-14 november Jordbrukets vattenhushållning i ett föränderligt klimat, Louis de Geer Konsert och konferens, Norrköping, Jordbruksverket

<http://www.jordbruksverket.se/kurserochseminarier/konferensomjordbruketsvattenhushallningiettforanderligt klimat2019.4.19b4373316622eb3420d54c6.html>

14 november kl.19.00 Föredrag med länsfiskekonsulent Kalle Gullberg, Studieförbundet i Gävle, Naturskyddsföreningen Gävle

27-28 november Workshop om limnisk pedagogik, Lidköping, SLU Centrum för naturvägledning

Tips! Kolla in Havs- och vattenmyndighetens kalendarium, de arrangerade t.ex. ett Webinarium om arbetet med främmande arter den 15 och 16 oktober.

<https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/eventemang.html>